

Mi žalimo duboko, da je sv. Zbor za crkvene obrede, ovako nasjelo protivnikom katoličkih Slavena, za koje se je još nedavno govorilo, da uživaju posebne obzire sv. Stolice. Naša kratka pamet ne može nikako dokučiti, koji li je mogao biti razlog, da su morali naši apostoli odstupiti dan 5. Julija talijanskomu svetcu. Nevjerujemo, da su u Rimu već zaboravili na zastuge sv. Cirila i Metoda, za sv. vjeru; kao što se je zaboravilo na potoke krvi, koji su naši predjovci prolijeva za, krst častiti. Dvojimo jako, da će ova dvojica mjera još čvršće privezati katoličke Slovane Rimu.

DOPISI.

Iz Kastva, 2. Julija 1889. (Sjedinica obće zastupstva. — Odlučeno glas protiv diobi obćine. — Prosvjed protiv talijanskog gimnazija u Pazinu. — Obćinski izbori.)

Naše obćinsko zastupstvo imalo je jučer sjednicu. Sa glavačinu bilo je prisutno 20 zastupnika. Dvojica su izpričali svoju odsutnost, a dvojica su se valjda stidila doći. Sjednica je trajala od prije desete u jutro do blizu treće po podne nepretrgnuto. Razpravljalo se je kao uvijek triezno, muzevno. Razpravljalo se je mnogo stvari. Najzanimljivija je svakako ona tičuća se diobe obćine. Glas, da su Talijani napravili zakonsku osnovu, da se obćina razdieli u tri obćine, uzbuđilo je pučanstvo Kastavčane i pridruženih joj obćina. Po svih županijah čulo se je glasova ogorčenja. Da nije bilo trieznijih medju njimi, bilo bi stalno nastalo ozbiljnih nereda. Umirili su se ponjeko, kad njim se je reklo, da ono, što su Talijani predložili, nije još zakon, da ima još svoju reči e. kr. vladu i Njegovo Veličanstvo, a da može i puk izraziti svoju volju i želju. I puk ju izrekao. Talijani su rekli, da njim je dosta nekoliko stotina podpisa iz nekkih županija za dieljenje. Na obćinsko glavarstvo došli su prosvjedi i molbe protiv dieljenja iz svih županija sa blizu dva tisuće podpisa. Prosvjedi protiv dieljenja obćine, koju hoće Talijani da oslabi e osiromaše, i mole glavarstvo, da učini sve moguće korake, da se obćinu nerazdieli. Obćinsko glavarstvo izručilo je to obće odboru; taj je ustrojio prosvjede i molbe, i ostavio da zastupstvo u stvari odluču. I zastupstvo je reklo svoju. Reklo ju triezno, ali odlučno i jednoglasno. Ostalo je vjerno predstavnikom Kastavske obćine iz godine 1819., 1880. i 1897. Izreklo se je kao i oni odriješiti protiv diobi. Prosvjedovalo je protiv zakonskoj osnovi, prihvaćenoj od Talijana i talijanskim dne 2. Junija tekuće godine. Izreklo je svoju stalnu volju i vruću želju, da se obćina nećeli. Naložilo je obćinskom glavarstvu, da učini predstavku na e. kr. vladu, da ju pošalje na razne e. kr. oblasti, u kojim nek jih umoli, da rečene pughonoste osnove Talijana nepodnesu na potvrhu Njeg. Veličanstva, koje stalno neće, da se nanasa škoda i mišljenje obćine i obćinure. Odnosni predlog je temeljito pisмено obrazložen. Razni zastupnici govorili su pri tom, i svi su izrazili tvrdo uvjerenje svoje i po njih zastupljenih obćinara, ogromne većine pučanstva, svih osim na razne načine zavadjanih i varanih. I iz prosvjeda i molba vidilo se je, kako se je puk varalo, kad se je sabiralo podpise za diobu. Njekom županijam obećavalo se je cijelo obćinske šume; drugim da će se i njim komadić dati; Bergujem se je reklo, da podpisi za vlastitu upravu. Njekom se je novce poslijelo, drugim obećavalo. Svim se je reklo, da jili dioba neći ništa stajati. Obćinsko je zastupstvo sa svojom odlukom bezuvjetno protivno dielitih imovine obćine Kastavske. Ono je mienjenja, da bi dapače škodljivo bilo za iste pridružene obćine Klana, Lisac, Studenu i Skalnica, kad bi se od Kastavske obćine odijelilo, a ustrojilo u svoju vlastitu obćinu. Ali ono njim se neće nanićati. Ako se e. kr. vladu uvjeri, da je većina tamonjih poreznika za vlastitu obćinu, onda obćinsko zastupstvo nećina ništa protiv tomu, da se jili odijeli od Kastavske mjestne obćine. Obćinsko zastupstvo izreklo je glade Berguda, da mu je uvijek slobodno imati svoju upravu, da kako pod uvjet u zakonu ustanovljenim. Ako to hoće Bergujci, njih veliki većina, slobodno njim.

Svi znadu, da hoće Talijani, da naprte Istri kakvih 20.000 forinti godišnjih troškova za pasve nepotrebnu talijansku gimnaziju u Pazinu. Kad ljudi mislega jezika pitaju kakvu školu; onda slavna juna nećina novaca, onda hoće, da nametnu školske taksu. A sada inuće za prkos 20 hiljada forinti, kojim bi se lahko uzdržavale 40 prepotrebnih i u zakonu određjenih

pučkih škola. Pošto taj trošak tisti svako poreznika u Istri; to se je već u sjednici obćinskoga odbora govorilo o tom. Zastupstvo pak prosvjedovalo je protiv tom trošku, dostojno i odriješito. (Žalimo, da toga prosvjeda u ovom broju nemoćemo listati. I druga naše obćine morale bi prosvjedovati protiv onomu nepotrebnomu trošku. Ured n.)

Jedan obćinski zastupnik i svjetnik potaknuo je pitanje, zašto se izbori obće zastupstva već obavili nisu? To pitanje značidilo je sve zastupnike, i stalno bi bio koji zastupnik jako reško odgovorio, da se nije odmah oglašio gospodin glavar. Poznato je svim, da se je obćinsko glavarstvo na dobu pobrinulo za izpis listina kod e. k. poreznoga ureda, da se tog izpisa nije moglo dobiti, jer još nećijese uredjena lića. dohodarina; da se je obće glavarstvo dalo na uređenje listina, čim je dobilo izpis; da su pako rekli su sa stanovite strane, velikom većicom posve neopravdani, izrekli mnogo vremenom te da je sa iste strane bio učinjen utok na e. kr. kotarsko glavarstvo i da taj utok sada točno teži. Neki ljudi da vele, da će biti taj utok tada riješen, kad bude Krstić lito; Vidit ćemo. Za sada se zna, da na obće glavarstvu niti zastupstvu nećina krivnja, što se izbori već neobaviše.

Sa otoka Krka. Krško učiteljsko društvo držalo je dne 17. maja t. g. svoju redovitu IX. skupštinu u mjestu Dobrinju, koja je bila tako dobro posjećena, kao što još nijedna do sada. Izmed ostalih bio je na skupštini i gosp. nadzornik P. Skopinčić, dva gosta iz Lošinja i mjestno svećenstvo.

Skupština započela je u 10 sati u školi sa praktičnim predavanjem o čjepljenju američanske loze u zeleno rečenicima VI. skolske godine, kojeg je držao mjestni učitelj g. J. Mahulja. Kao što se isti izpričavao, predavanje se imalo obaviti u školskom vrtu, na poradi velike topline i odaljenosti školskog vrta, odabralo se školu, donesav potrebite loze. Pošto bijahu poslje predavanja djeca odpuštena, prešlo se na kritiku predavanja, pri kojoj je bilo nećtelju izraženo obće priznanje. Obavio se zatim druge loške dnevnog reda, kao pozdrav predsjednika, izriješće delegata o glavnoj skupštini „Zaveze slovenskih i istarsko-hrvatskih učiteljskih društava“, izriješće tajnika-blagojnika itd. Zanimivo je bilo i teoretičko predavanje gospođe Dragice Fučić o važnosti pletenja u pučkoj školi. Napokon podneslo se i nekoliko važnijih predloga, te se skupština sa zaključnim govorom gosp. predsjednika A. Fučića na i sat popodne svršilo.

Poslje skupštine bio je skupni objed kod mjestnog učitelja, pri kojem se izreklo lepih nazdravica, u sjelilo se i družbe sv. Cirila i Metoda sa izžrebanjem jedne jagode, koju je donesao g. župe-upravitelj Trinajski iz svoga vrta i za koju je mišilo 14 kruna i 80. hel. Pod večer, se gospoda razišla svojim kućam, ponesav ugodnu uspomenu na sretno i veselo sprovedenom danu, da se do godine opet skupi na ubavom Puntu. Dao Bog, bito i to sretno!

Politički pregled.

U Puli, dne 5. Julija.

Austrija. — Službeni list bečke vlade „Wiener Zeitung“ donieha je carsku naredbu, kojom se na temelju § 14. ustava opunomoćuje vlada, da utjeruje i nadalje porez i pristojbe, te da se brine i nadalje za financiálnu upravu države do konca ove godine. — Slavenske novine pišu o zlovolji hrvatsko-slovenskih zastupnika sbog favoriziranja talijanskoga življa u Primorju i priznavaju, da nam Thunovo ministarstvo čini nepravdu. Obećavaju odlučnu podršku ciele desnice bečkog parlamenta. — Nakon 30-godišnje žestoke borbe pobiedili su Slovenci kod izbora kotarskoga zastupstva u Brežicah, i to u velposjedničkoj skupšini. Tom pohjedom osigurali su si Slovenci većinu u kotarskom zastupstvu. Čestitamo!

Belgija. — Da se ministarstvo uzdrži na vladi, htjelo je promjeniti izborni red. (Kao što u Istri ciepuju obćine, da se uzdrži talijanstvo. Op. slagara). Radi toga se, narod pobunio i u velikim gradovima: Bruselju, Liežu itd. prolićevala se krv. Ministarstvo je

bilo prisiljeno popustiti samosvjestnom narodu i povići zakon o promjeni izbornog reda.

Francuzka. — Kapetan Dreyfus, koji je bio odsudjen radi izdajstva na doživotno progonstvo, povratio se nakon 4-godišnjeg boravka sa „djavolskog otoka“ u tihom oćeanu, opet u Francuzku, gdje će mu se opet suditi. Uhlvanje je, da će novim sudiekim pravoriekom biti utisane strasti i povrćen mir taj plemenitoj zemlji.

— U franc. Nici, na granici Italije, uhvatili su talijanskoga generala Giletta, kad je ogledavao franc. utvrde, i osudile ga na višegodišnji zatvor i veliku novćanu globu. (Kod nas bi takove špijune muzikom pozdravljali. Op. slagara).

Rusija. — Ruskomu caru Nikoliju porodila je supruga treću kćerku, koju krstise Marijom. — Uvažene ruske novine pišu, da sporazum Rusije sa Austrijom glade Balkana nije pretrgnut.

Italija. — Usljed kraljeva dekreti snižena je sloboda tiska, govora i sastajanja u Italiji. Kad je većina parlamenta htjela taj zakon odobriti; zaprićela je glasovavje manjina silom tako, da su se tukli zastupnici medju sobom te su i ljećnici morali pritićti na pomoć i vidati rane. — U Napulju se sada vodi sudbena razprava protiv sukrićevina anarhista Acciarita, koji su htjeli ubiti talijanskoga kralja Umberta. Kad su htjeli svoga, da što bi istom drugoga; kad su kod svoju kuće tukovi; nije se čuditi njihovomu ponašanju s ove strane granice.

Španjolska. — U Barceloni, Valenciji i nekim drugim gradovima nastali su nemiri te se je i krv proljevala. Bilo je više ranjenih i mrtvih.

radu, a zaostale dužnike, da izpunu svoju dužnost.

Saljući novce, neka se uvijek naznaći, zašto se šalje, da li za družbu sv. Cirila i Metoda, za Bratovšćinu, oglase ili predbrojbu; u posljednjem slučaju i za koliko vremena.

Imenovanja. — Ravnateljem e. k. više gimnazije u Puli, imenovan je g. Putar Marešeh, dosadašnji ravnatelj u Beču. Ravnateljem talijanske gimnazije u Pazinu imenovan je g. Silvio Mitis; rodom sa otoka Krka, dosada profesor u Italiji. Talijanske novine izriće, da ima svoje imenovanje zahvaliti poznavanju njemačkoga i hrvatskoga jezika. Tim su sami dokazali, da je sve laž što pišu o talijanstvu Istre. Talijanstvo Istre valja da nekud silno bramlje, kad je i ravnatelj razvikan; talijanske gimnazije u Pazinu potreba; da zinda hrvatski jezik.

Kardinal Jakob Missa. Iz Beča pisanim 20. Junija: Dne 28. pr. mj. obavila se u carskom dvorcu riječke svečanosti. Mjesto, obojelogu cara i kralja, je položio name budvojvoda Fran. Ferdinanda novoinenovanih kardinala dr. Jakovu Missa, knezu-nadbiskupu „gorickorin“ kardinalsku kapicu.

Svečanosti prisustvovali su osim drugih i udvojvokinja Marija Josipa, ministar za izvanjske poslove prof. Golichovskij, ministar predsjednik prof. Thun; papini odaslanici Pećić i Celli te više ministara, visi kler i drugih dostojanstvenika.

Zaštitniku primorskih Talijana, apostolskoga nuncija, Talijani-a ne bijaše kod te svečanosti, jer leži teško bolestan. Istoga dana poslje podne u 5 sati bijaše u carskom dvoru na čast novomu kardinalu i papinim odaslanikom svećina gostiba, kojoj je mjesto cara i kralja, prisustvovalo nadvojvoda Fran. Ferdinand. Pozvani bijahu kao i u jutro ministri, dvorski dostojanstvenici, zastupnici višeg kiera itd.

Papine odaslanice grofa Pećića i monsignora Celli-a primio je car i kralj istoga dana u audienciju, i to u ljetnom dvorcu Schönbrunu. Kraj Beča, Grof Pećić, najlak sv. oca pape Lava XIII. izručio je caru i kralju ustrojeno pismo sv. oca. Naš vladar primio je vrlo ljubezljivo papine odaslanice, te se polakoć do obaviesiti o zdravlju i stanju sv. oca.

Dr. Fran. P. grof Schönborn. Dne 25. Junija preminuo je nakon kratke ali teške bolesti providjen sv. otajstvi uzoriti gosp. kardinal nadbiskup prčki, primas kraljevine češke, dr. Fran. de Paula grof Schönborn u Falkovcu, gdje je dieio sv. potvrdu. Pokojni kardinal Schönborn rodio se u god. 1844. u Pragu, gdje je svršio srednje i visoke škole sa odličnim uspjehom.

God. 1866. sudjelovao je kao konjanički časnik u bitkah kod Náchoda i Kraljevgrada protiv Niemcena; Grózota te vojne reč bi, da ga s'klonuse na to, da se odreće svieta te se, posvjetiv svećenicomu stališu. Kao potomak stare češke obitelji i kao muž izvanrednih vrlića napredovao je naglo u časti. Već ga vidimo g. 1883. biskupom na Buljevojicah, god. 1885. nadbiskupom, a g. 1889. kardinalom. Za pokojnikom žali sav češki narod bez razlike stranaka. Viećni mu pokoi!

Blagdan svetih slavenkih apostola, svete braće Cirila i Metoda slaviti će se ljetos dne 7. Julija. Na drugom mjestu govorimo obširnije o tomu, kako i zašto se je preneslo blagdan svetih naših apostola. Ovdje hoćemo samo, da preporučimo našemuku da svećano proštavi taj blagdan, da se utiče Svevišnjemu i k našim blagoviestnikom vrućom molitvom za sve naše duševne i tjelesne potrebe. U predvećer toga blagdana, t. j. svake godine, dne 6. Julija na večer neka se, pali na čast slavenkih i postola krusove, da pokažemo luko i vanjskim načinom koliko ljubimo častimo svetu braću, koji su prvi donijeli svietlo istine medju naše predjovce. Taj krasni običaj nesnije, da se zatare ni kada više.

O prilici blagdana svetih slavenkih apostola svete braće Cirila i Metoda, koji slavi ljetos katolička crkva dne 7. Julija, preporučamo našim rodoljubim širom Istre, da se sjeće tom prigodom naše plemenite družbe, koja se nalazi pod zaštitom tih slavenkih blagoviestnika. Bolje se nećemo doista oduziti svetim našim apostolom nego li tim, da se na njihov blagdan k njima utećemo iskrenom molitvom, da ih i brane našu plemenitu družbu i da toj družbi svaki po svojoj mogućnosti donese svoj molićar. Ako ikada, kad nam treba sada izvanredne požitljivosti,

Franina i Jurina.

Franina (Jurin):
 Zakantajmo mi dva,
 Malo dobre volje,
 Pak neka se jade,
 Ki od nas govore.
 Neka žive „Naša Sloga“,
 Svaki Hrvat prav,
 Svaki sinak roda svoga
 Neka, huđe zdrav!

Jurina (Franin) jošte jednu:
 Zapivajmo mi dva
 Prvi put iz Pulja,
 Da je svaki onaj
 Kukavac i hulja,
 Koj se svoga strani
 Jezika i roda,
 Koj neznade više,
 Da kraj nije voda!

Domaće i razne viesti.

Otvaramo predbrojbu za drugo poljeće lista „Naša Sloga“
 Zadaća „Naše Sloga“ i njezino djelovanje kroz 30 prošlih godina, dobro su znani svemu hrvatskomu narodu.
 Molimo sve rodoljube, da predplatom priskoće u pomoć našemu

Natječaj.

U koparskom školskom kotaru popuniti je mjesto učitelja III. plaćevnog reda na jezinorazrednoj pučkoj školi sa učevnim jezikom hrvatskim i talijanskim u Sovinjaku i mjesto učiteljice III. plaćevnog reda na dvorazrednoj pučkoj školi sa učevnim jezikom hrvatskim i talijanskim u Roču.

Podrobno o tom čitati je u listu „Osservatore Triestino“

C. kr. kotarsko školsko vijeće
u Kopru, dne 24. junija 1899.

Phönix Pomade.

Na izložbi za uređivanje zdravlja i lepote u Stuttgartu 1890. nagradena o 111 k o m, jest po ličnom mišljenju priznata za najbolju zahtvalni pisama.

Jedino postojeca u istinu pravo i neškodljivo sredstvo, da gospodjama i gospodi, izmede podana i bujna, kosa i da zapreke otkloni od padanja kose i tvorenje prihrata ona puzajuće kod posve mlade gospode razolikih brkova. Janjeći se za uspjeh, kao i za neškodljivost. Laticeći po 1 i 2 for., postom i po uzecem 10 ne više.

K. Hoppe
Deč L. Wipplingerstraße 1a.

Prinosi za podružnice družbe sv. Cirila i Metoda za Istru:

- U Lovranu: Sabrao g. Fr. Turčić, pom. kapetan, kod g. Ant. Kenike u Lovranu for. 3.04, a g. Krunoslav Dobinac iz Zagreba darovao je 2 for.
- U Medulinu: Darovao po 1 krunu Jakov Kirac, Privrat Martin, Ana ud. Cukon i N. N.
- U Pazinu unislo je točajem prvog polugodišta 1899. koliko slijedi:
  - Zupnik Bukovec Fr. u Trvižu dar for. 5—
  - Različiti za članarinu . . . —53
  - Različiti za ostalke kod igre na karte i krugle u „H. C.“ u Pazinu . . . 1.33
  - Zupnik Bič Vilim u Ravlovočki dar . . . 1—
  - Zupnik Bogatac Ante u Cerevi dar . . . 1—
  - Različiti darovi po dr. D. Trinajstiću Sabrano prigodom izbora zastupn. za gradove Pazin-Labin-Plomin Karolineky Karolina zn. izgubljenju okladu o istom izboru . . . 2—
  - Ista sabrala medju razl. gospodjama Sabrano prilikom oprostne večere g. Majstorovića . . . 37.36
  - Preostanak računa iste večere . . . 2.04
  - Dr. D. Trinajstić sabrano kod raznih prigoda . . . 2.31
- Ukupno . . . for. 68.34
- Uprava „Nase Sloge“ u Puli dozna čila je glavnoj družbi for. 22.91, koje je primila od raznih predplatnika dne 4. t. mj.

Narodno gospodarstvo.

Kada bačve puštaju, tada si svaki po mogućnosti pomaže u brzu ruku. Svaki iole dobar gospodar imati će pri ruci sve pivničke potrebove, pa tako treba da imade i liepak, da može njim zamisliti lačvu, ako mu pušća. Od mnogih lipeka, kojih se radi, n. pr. loj, sapun, vapno lid., najbolji je liepak pripravljen iz loja, voska i slanine, a pripravlja se ovako: Uzmi 400 grama loja, 30 gr. voska i 60 gr. slanine. Stavi sve skupa u lonac i na vatru, da se rastali. U ovako rastaljeno smjes, koju se tada uzme od vatre, primješaj često prosijanog pepela i mješaj, dok se neugusti i otvrdi, a tada ju spravi do potrebe, pa ču se osvjedočiti, da neće žaliti, što si ju pripravio.

Skropiti loze je sada — u ovo kišovito vrijeme — neobhodno potrebno, jer ove silovite česte kiše izperu i vapno i galicu, a bolesti se najradje posle kiše pojavljuju. Zato lozje preporučamo našim vinogradarom, neka ne zanemare svojih vinograda, jer će imate ostati pusti.

Pokvareni korun kao krma. Odlučeno se mora zahaciti praksa, da se nagnjili i jako već proklijali krumpir daje za krnu životinji, osobito hredjim kravama. Ali ima sredstvo, kojim se daje takav krumpir učiniti parobiljivim. Biva to, ako se skuha ili zapari. Tim se n. samo ubija zametki bolesti u krumpiru, nego se uveća i probavljivost njegova. Ima li iko mnogo nagnjila krumpira, dobro je odmah ga zapariti i vrutega u jame stepati, dobro utapšati i pokriti zemljom sačuovati. Ovakav krumpir rado jedu volovi i krave, nu kravama neka se ne daje više od 10—12 kg na dan po glavi, jer će njihako dobiti neugodan ukus.

Kako se može krv brzo zaustaviti? Dogadja se često rataru i težaku, da se hudi kojim načinom ozledi i krvirli poeme. Mnogi u takovoj zgodi izgube glavu i neznađu što li počeli. U tom slučaju neka se radi slied: ču posve jedinstavno, ali dobro sredstvo. Uzmi vate, umoči ju u vreću volu i metni ju na ranu. Uspjeh je neočekivan, pa i kod samih žilah kucavica. Ako se na ranu metne sama vata ili vata umočena u hladnu vodu, nema tolikog uspjeha. „G. L.“

Listnica uredništva i upravnništva.
Raznu gospodu dopisnike, kojih dopise ne prihodbismo u ovom broju, molimo uzdržanje do budućeg broja.
Izkuz plaćene predjlate prihobiti ćemo tako djer u budućem broju.

Upozorujemo rodoljube diljem Istre, da je naša nakladna tiskara uredila i svoju knjigovežnicu, koja prima i izvršuje svakovrstne i nejteže radnje zasjecajuće u knjigovežku obrt.

Dječaka
u 15. godini, sa 2 gimn. razreda, iz čestite hrvatske obitelji u Puli ili okolice
prima u nauk naša nakladna tiskara.
Dječakom sa roditeljima oglasiti se je u tiskari.

Sve odpadke

kosti, rogove, papke, loj, šćetinu, dlaku, mesinu itd.

kupuje kemijska tvornica
za izradbu odpadaka u Zagrebu.

Podpisani preporuča p. n. občinstvu u Puli, osobito pako veleč. gg. svećenicima, učiteljima itd. iz okolice

svoj krojački posao

na glavnom trgu (Foro) br. 6 u Puli.
U zalih imade na izbor raznovrstne najmodernije tkanine za odijela, koja izvršuje točno po mjeri.
Anton Klement, krojački majstor.

The Gresham,

engl. osiguravajuće društvo na život u Londonu

Aktivna društva do 31. decembra 1897 . . . . . K 159,987.578—
Godišnja uplata premija i interes od postanka društva (1818) . . . . . K 28,823.375—
Izplaćeno na osiguranje i interes od postanka društva (1818) . . . . . K 343,860.067—
U godini 1897 izdano je 7464 polica za glavnicu . . . . . K 67,331.351.91

Prospekti, cjenici i u obće sve druge informacije šalju se bezplatno, ako žili god pisuemo — kod dolje imenovanoga zastupstva upita, koje dopisuje u svim jezicima.

Glavno zastupstvo u Trstu
Via del Teatro, N. 1, Tergesteo, Scala IV.

Traže se svuda sposobni agenti i zastupnici.

POZOR!

Čast mi je javiti p. n. slavn. občinstvu, da sam otvorio na Sušaku kraj Rieke

medjunarodni zavod

za primanje i odpremanje putnika po ciclome svietu, i to: Ameriku, Afriku, Aziju, Australiju i čitavu Europu.

Ona gospoda, koja žele putovati u imenovane krajeve, neka se izvole obratiti na podpisanoga, od koga će najtočnije uvjete i naputke dobiti, a k tomu i najjeftinije putne karte za svakoga putnika.

Osohlitni postovanjem
Adresa: **Franjo Kružić, mešetar.**
Sušak kraj Rieke.

Knjigotiskara i knjigovežnica

A. Gabršček.
J. Krmpotić i drug.
U PULI

prima sve u knjigotiskarsko-knjigovežku struku spadajuće radnje koje izvršuje brzo i ukusno.

Zalija svijuh tiskanica za župne i občinske urede, kao takodjer pisaćeg papira.

Preporuča se toplo rodoljubom u Istri i u drugih pokrajinah.

G. Piccoli,

dvorski dobavljaj
Njeg. Svet. pape Lava XIII. tiskaračar „pri anđelju“ u Ljubljani na Dunajski cesti.

Željeznato vino.

Kemične analize odličnih strokovnjaka, koji su u željeznatom vinu lekarničara Piccoli — a u Ljubljani uvijek potvrđili navedeno množivo željeza, jesu najboljim dokazom te pružaju najveće jamstvo za njegovo djelovanje. — Ovo vino je dobro za slabokrvne, nervozne i za osobe oslabijene uslied bolesti, za žilicu i hotježljivu djecu.

Cijena staklenki od pol litra i for.
Naručbe se razaslije kretno posle, posreduju plaćaju naručitelji sam.

F. Pečenkov

HOTEL EUROPA

u Puli
preporuča se gg. putnicima.

ličnik bio izbrisan, on ga je sâm pozvao, pitao za koga bi htio glasovati, pa kad se komisija oprla, on stao pisati u zapisnik kandidate za koje bi bio glasovao. To je očita povreda zakona, pošto g. nadziratelj nema ništa drugo nego nadzirati, a ne po sebi zvati osobe izbrisane te zahtijevati da budu pripuštene glasovanju. Kad je glasovala tvrdka Sinozić, pustio kuma Dekola, da prividi imena, onoga istoga, koji je u svoje doba bio iskrivio sva imena — nemislite nehotice — u rečenim listinama te po njegovim opaskama, bilježiti svoje na zapisniku. I to je povreda zakona, jer u listine nema prava dirati pri izborima nego sama komisija. G. nadziratelj bi bio mogao obustaviti izbor, da je opazio stogod nezakonitoga, no nije nikad smio dirati u poslove komisije, koja je taj jedini sudac. Kad su se bili prikazali, da će glasovati za ostavštinu Cadore tri nadziraca i dao je pozvati njezinog upravitelja, te u svemu nastojao biti in pri ruci. Kad bi komisija odbila koji glas, brzo bi zapitao za koju bi listinu bio glasovao da li talijansku ili hrvatsku, te sve to bilježio nepitajući da li između predloženika hrvatske stranke bijaše i talijanca, kojih je i bilo ali takovih, kojim leži na sredu red obćine u ne svrhu da prave komedije. I kad neki bili talijanci imali prigovoriti, to bi ponašanjem njegovim osokolili se i prigovorili. A tu bi podizao svoj glas jedini Piero Dekole, onaj bo, koji je znao upravljati kako svojom imovinom tako i s obćinom, te prodati obćini svoje stare sjedalice. Kad je bio pozvan neki Mianić Aurelio, prikazao se je Mianić Antun-Aurelijan, te, kad ga povjerenstvo nehljude pripustilo, brzo se je g. nadziratelj pobrinuo da pozove naručena dva svjedoka, da potvrde, da se on zove i Aurelio samo da bi dobio glasa i da nema drugih, dočim baš takav jedan postoji.

Obć. ličnik sve vrijeme izbora stao je u dvorani. „Piccolo della sera“ učinio ga je znamenitim ako ne glasovitim, pa čak i mučnikom. Da jedan obć. činovnik, kojega plaća cio puk, dolazi glasovati proti njemu i proti svojim starešinama, biti će i dozvoljeno, ali to može da učini samo jedan Dr. Cicuta (perché di puro sangue italiano. — Opazka slugara.) Mansionar Cadore, premda je čuo iz samih ustiju kapetanovih, da nema pravo glasa za to dobro, budući već prije toga glasovao, pita u „Piccolo della sera“ kako je to moguće, kad plaća 109 forinta poruze zajedno sa preizima, koji prelaze 100 po sto.

Nelom je bio unišao u dvoranu nesudjeni advokat i vendi tempo iz Višnjana,

odmah htio pokazati odgoj visokih škola te sa svojim dragim bratom stao vriedjati načelnika što je dozvolio da 5—6 osoba stoje u njegovoj sobi i to bi bilo dulje trajalo (jer se niko nije na njih obazirao) da ih nije ušutio, kako su zasluživali, vladin odaslanik. Kad je taj vječni student izlazio van, tumačio je svomu kumu, koji je više mjeseci odsjeo u tamnici, kako će načelnik biti kažnjen i koliko mjeseci. (Bit će da je našao te paragrafe u svojoj diplomu. — Op. slugara), pak pošao u krenu tumačiti moralu.

Ovaj su put taljani kandidirali druge stare junake, kad su vidjeli, kako su se bili obuzili sa prvima.

Mansionar Cadore tužio se da nije dobio poziva, dočim su ga od svoje strane zahtijevali i tre sorveglianti; no, obćina nije u dužnosti svakomu uručiti poziv. Ko je imao nauj prava, slobodno mu bijaše pitat ga.

Nekomu suposjedniku Radovanu bili su postavili križ na punomoći proti njegovoj volji, pa kad je imalo zbog toga doći do gustih, naš junak, koji je bio prisvojio punomoć, nije se niti pokazao.

Pak još li gladuši imaju obraza govoriti o presjajana, koje bi bili tohože uradili Hrvati. Reci mu, da ti ne reće!

Brzojavili su na ministarstvo i na najestričniju, prosvjedujući proti izbornoj komisiji, kako čujemo, anonimno, što se i pristoji takovim junacima.

Naš višnjanski šeftrič, koji sav hožji dan i svu noć, dok su kreme otvorene, ogovara mirnu i pošenu čeljad i koji bi u mutnu htio loviti riše ili kakogod se dočepati barem kakve pisarske službice, kad nakon toliko godina, što je gulio klupe universe, nije mogao ništa postići, — niti izpiti položiti te se mora skitati po Višnjanu. Taj delija ono poslije podne iza izbora počeo je vriedjati mirne kmetove, koji su svojim novcem ohjedovali, te kad je dobio, on, *assotto legule*, dobru lekciju od njih, brzo napisao u „*Indipendentu*“, da su nekoi urvidili „*una rispettabile persona del partito italiano*“.

Svatko, pa i sama vlada znađe, što su htjeli sa svojim komedijama neki razvikati patriote. Htjeli bi sa svojim komedijama i pomoću zaštićenstva porečke junte izlitsnuti sadašnjju većinu, pak uljesti u obćinu kao absolutni gospodari te prisvojili obćinska dobra, prodavati svoje krpe i napunjavati prazan toholac i to sve iz patrijotizma. Htjeli bi se uvući obćinski dužnici, da plate još prije svoj dug (t. j. na grčke kalende).

Htjele bi se uvući one dvie višnjanske propalce, koje ne mogu nigdje naći privrede.

Zemaljski odbor, koji je prvi pozvan, da se brine za obćine i da im ide na ruku, ovaj obćini baca klipove u svako doba i kod svake prigode; te ne samo da neće, da joj priskoči u pomoć, nego dapače pričeš svojim postupanjem da sadašnje zastupstvo konsolidira obć. financije, raztrojene od juntih štćenika, tako, da obćinari moraju teško plaćati za griehle nekih moralnih i materijalnih propalica. Gospoda bustardi imaju obraza pisati još po novinama, da je ova obćina na razulu, kao da ju oni sami nisu upropastili, i kad su bili pozvani, da glasuju za zajam, što su uradili: — dali su ostavku, da zapriče, da se urede obćinske financie, te je zemaljski odbor uništio odnosni zaključak, jer da njezini mišljenici nisu prisustvovali, te da nije bilo dovoljnog broja za glasovanje, i pošto je obćina uložila utok proti zemaljskom odboru, a upravo sudšte odredilo ročište, tako sada zemaljski odbor sa svojim prijatelji radi sve moguće, da razpusti obćinsko zastupstvo i da postavi svoje mišljenje na upravu, te izlitać većinu; ali to čemo da vidimo, hoće li i vladu počti puteni justinim. Ali narodu može to jedan dan dogrušiti, a onda neka budu odgovorni oni, koji bi htjeli s komedijama i nezakonitim putem izbaciiti zakonitu većinu, koju je sviesna svoje začuće i koja znađe, da je kada — jer je već dokazala — upravljati i podignuti obćinu od razsula.

Zasto ta velika gospoda talijanska ne plate svoje dugove obćini? Zasto ne plaćaju nijesto na grobištu, da ga se jedanput može urediti, a ne vikati i ozloglašivati obćinsku upravu, koja je te velike patriote pozvala ne jedan put, nego pet puta, da plate, ali gospoda znahu su još ne primili izplatbene naredbe, a kamo li vršiti svoju svetu i patrijotičku dužnost. Doli karte, gospodo, priznajte svoje griehle i pospite se pepelom, i nemojte pod lažnim patrijotizmom upropašćivati obćinu i nemojte se varati niti misliti, da će se Hrvati, koji su u ogromnoj većini, dati da ih gazite, jer ste pred svima izgubili e r e d o, budući su poznati svakomu i svuda vaša bezzakonja, licumjerstvo i razsipavanje obćinskog novca, koji kmet krvavim trudom izplaćuje, a kmet je ona poluga, koja podržava obćinsku zgradu. Dosta ste ga varali, ali Bog je blin, da otvori oči i da razahere prijatelje od krvopija.

Višnjana, dne 2. julija 1899.

Istina.

da o strani e tali-tužiti. i naj-bi joj Petra i sada alo ko-

u po-oblasti ona u posluša Tu dr-amjest-davši amacije tedenim stranku đvorane izasla. sljedice. objavom društva i pokranemogu je bilo u jav-

por
for.
dar

Jak
N.

pol
Zuj
Raz
Roz
i
Zuj
Zuj
Raz
Sab
z
Kar
c
Ista
Sab
p
Pre
Dr.
i

Prilog „Naše Sloge“ br. 22 dne 6. julija 1899.

Naknadni izbor u Višnjaju i obč. stvari.

čla
mit
—
N

moj
dob
pot
da
Oj
sapi
ljec
ova
60
vati
koji
pro
otvi
osy.

vrje
lest
top
ne
ost

so
već
oso
koj
Biv
san
se
nu
zap
šali
pir
se
glai

Doj
koji
u ti
bi i
posv
vate
ranu
žilat
vata
tolik

I

priob
budu

djer

da j

koja
radn

u 1

iz

prim

Dje

Naknadni izbor za I. lice občinskog zastupstva u Višnjaju obavio se je dne 26. junija poljedom Hrvata, koji su dobili 20 glasova, dočim ih taljanci niesu mogli skupiti nego 14. Nadali su se, da će izborna komisija morati držati se pokvarenih listina, kano da bi to bio kakav pravorjek, kad i djete, koje znade pročitati dva slova, uvidjelo bi da se nesnije ugoditi našim protivnicima proti svim jasnim ustalovanama obč. izbornog reda, koji kaže da po § 1. br. 2 slovo f) samo učitelji stalno namješteni imaju pravo glasa, a nikad oni u mirovini, pa bili oni stoput upisani u listinam. Zato je i postavljena komisija da budi, da nebudu pripušteni na glasovanje oni, koji nemaju nikakovog prava. Reklamant višnjanski za izborne poslove našao je Arhimedovu točku, da sve osobe unešene u listinam i pravomoćnim postale, imaju pravo glasa; ali toga nestoji u zakonu a nije niti propisano da jedan liečnik ima pravo glasa u občini, gdje ne uživa domovnosti, ali svak znade, da u § prije spomenutou, slovo e), oni imaju pravo glasa samo u občini pripadnosti.

Bilo bi nemoguće opisati sredstva, s kojim su se sinovi djedovske kulture služili da zastrašuju izbornike i prisile da glasuju za njih ili da ih prisile da neglasuju.

Neki Corazza iz Motovna podnio je ovrtu proti jednom našem izborniku za više stotina forinta. — Dr. Polesini iz Poreča došao je drugom našim izborniku, koji mu je nešto dugovao, te mu dao još drugih 400 for. — dakako na dug, koji će se znati učinit dobro isplatiti — da ne glasuje. — Umirovljeni učitelj De' Medici, čovjek izobražen, koji je preveo na talijanski jezik Vergilijeva djela i drugih studija napisao te koji je htio da mirno živi nepačujući se u politiku, bio je pošao nekoliko dana prije izbora u Trst na liečenje. U Poreču pozvali su ga neki naši „dobri“ prijatelji, da se povrati u Višnjaju a ne podje na liečenje i da ide glasovati, premda ne imade pravo glasa, kao što je izrekao i sudbeni dvor za upravne poslove u Beču god. 1886. (Vidi izdanje Budvinskoga br. 3320). Buduće pošao na liečenje a nedao svoju slobodu skreći, zem. odbor, premda mu je bio obećao, i kako se nije već i opredielio svotu po preporeci zem. sabora, povratio mu je neuvazenu molbu, s kojom je bio zapitao pripomoć. Kad se je povratio u Višnjaju, sastali sve pogrede i psokve najgore vrsti na sidu njegovu kosu sinovi tako zvane djedovske kulture, a među timi se je isticao najviše jedan pripadnik talijanski, koji je najprije bio izagnan sa oružanicama iz obč. doma, kano se je bio kano po-

služnik nastanio usprkos zabrane svojih starešina, te koji je i nazad malo dana bio prognat iz službe kafandžije u Poreču i to od jednog taljanca. — Buduće da još i jedan gospodin nije htio da se pača u izborne stvari, te sva njihova zastrašivanja prijetnje niesu uspjela, da ga sa neutralnosti nunaime k sebi, pak i oni te mu duguju od više vremena i oni koji nemogu stati in viuggio bez njegovog novca, stali insultrirati. A noć kašuje iza izbora sastali se pod njegovim prozorima svi glavijiji insultranti u Višnjaju, a koji se još drže da spadaju sinjoriji, pijani kano blago, da spadaju njega i obitelj mu i to najgadjnijim i najsrmatnijim riječninama, koje nebi izgovorio najpropaliji tvor na svijetu. No nije se tomu s jedne strane niti za čuditi, kad se pronisli, da su sve to sinovi taljanske bruture bez odgoja srea i bez izobraženosti, a neki i odsjedili u kriminalnim tamnicama po više mjeseci. Takova se šta neće doživjeti niti u najdivljen predjelu svijeta, pa niti medju Holentolima, niti medju crnim Afrikancima, koji će znati poštovati ljudje poštenje zaista više nego ovi fakini djedovske kulture. — Insultriranja, vriedjanja, napadanja nu dnevnom su redu, osolito im je ugodno ako mogu pa bilo i iza ledja insultrirati obč. tajnika, koji se u nikoga nepača. Tako je neki Bepi Decolle, koji je već bio osudjen na izplatu troškova i dobio valjanu lekiju na sidu u Motovnu radi obč. tajnika, jedne noći con a fianco la dolje meta stao pljučkati i insultrirati obč. tajnika, koji, znajući da „gdje magarac tuli, slava Bogu ne ide“ nije se niti obazreo na nj. Tako ga je druge neke noći stao insultrirati prolazeći izpred njegovih prozora, kad ga je redar morao izagnati iz krčme na polje, jer je bio prošao sat od zakona ustanovljen da se moraju krčme zatvoriti.

Privatna glazba, kojoj občina badava ustupa dvoranu u občinskoj kući, i kojoj je občina rado dovolila da svira na plokati i u svemu pri ruci ide, iz zahvalnosti dakako, opetovano zasvirala zabranjeni mars del si. — Ne bilo im dosta po krčmama, na putu, javno i privatno ozloglašivati i vriedjati, dali se na pisanije po novinama i u njima, pokazali svoj sli taljanski odgoj i kultura, no, da bi lko, a ono jedan propalica bez službe i za službe, koga nigdje neće, a i gdje ga prime, tjeraju ga od sebe, jer bi htio da znade stranica više od pune knjige, pak i neki buljasti fanatik i najveći licumjerac, koji pod plaštem bratske ljubavi, sasuo je više pogrdā i više laži napisao proti Hrvatima i hrvatskim svetinjama nego li je u celom životu progutao zaloga krula. Stao pisati

o presijama, koje bi se bile preduzele proti liečniku, plaćenom od občine i od celog puka. Nego, ako ima poštenog obraza i srea izaci van podpisom na vidjelo, neka izjavi i neka imenuje lko je liečnika nagovarao da glasuje sa Hrvatima, kako je pisano u čifitskom i za babe listiću „Il Piccolo della sera“. Ovo su ti moraliste, koji nekako pod silu hoće da im damice, koje ne zaslužuju društvenog položaja, dolaze i danju i noću u kuću za kompaniju prouzročujući u mjestu sablazni, koje se tim većma opažaju, što ih se vidi kod onih, koji hoće da propoviedaju moral i kulturu, nabacivajuć se lažima, patvoram i uvredama na ljude, koji znadu žigosati njihov nemoral i bruturu. Čeljad, koja je skoro vas dan bezposlena, nemože sigurno da ništa dobra stvori, osobito u stvarinu, gdje ih vodi slepi fanatizam, te im je sve zazorno, što nije po čudi njihovim glavicama i djetinjastim hirima. Abbasso la maschera, pak da vidimo lko je to pragonjen i komu dolaze slušati što u kući govore. To su kadri činiti i pretesi moraliste, siljajuć svoje službenice u tuđe kuće. Črn van obraz podli licumjerci! Van s velikim imenom i u brk što se ima komu kazati, a ne kazivati rogove za ledjima. — Kad je župe-upravitelj Sv. Ivana od Sterne ulazio u občinu preko izbora, našao se je drugi sin velike idee prekomorske te ga struga u ledja sukoma udario. — Nije bilo dosta što su otrovali občinsku vodu, što su pucali za načelnikom i što su bacali kamenje za redarom, nego im se još hoće, regbi, ljudske krvi piti. Nebi se ništa začuditi, jer im ne manjka još nego to, per conspir l' opera grande.

Ponašanje oblastnog nadziratelja preko izbora dalo je ovaj put nešto odviše u oko. Dakako da je to godilo taljancima, te čemo ovdje samo nešto malo navesti, znajući da pod Gesovom erom stvari ne idu kako bi imale te možda da je od onamo dosta bilo zapuhalo, no neke činjenice nedadu se prenućati radi kronike. Odmah pri početku izbora obratio se je prama taljancima te ih pozvao da mogu u svako doba provjedovati, te svaki put kad nebi bio zadovoljan sa izjavom izborne komisije, razvlačivao je sa glasovanjem e da miljenici stauu prigovarati a on protestirati. Opazio je, da su listine bile ispravljene, naime da je nad osobom koja je umrla, zabijezzen znak kriza te u opaskama navedeni nasljednici i priložena odnosna sudbena odluka. Kad je to opazio, stao nagovieštati obračunje se k nekim osobama „Questo ha corretto il municipio; questo e un abbuso“ itd., te premda je obč.